

ОТГОВОР

на гл. ас.д-р инж. Мария Атанасова Петрова

относно представените рецензии и становища по конкурса за академична длъжност „доцент” 4.2. Химически науки (Неорганична химия)

След внимателно прочитане на представените рецензии и становища смятам, че някои от тях те не са направени съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и съответния Правилник на ХТМУ. Това не е изненада за мен предвид факта, че за членове на научно жури от страна на ХТМУ бяха избрани удобни и подходящи учени, които не работят в областта на неорганичната химия и чиято научна компетентност е различна от темата на конкурса, а някои от тях са с недостатъчни научни постижения, за да бъдат в жури, оценяващо кандидати с повече наукометрични индикатори. Стандартизирането на изискванията по Закона за заемане на академични длъжности са задължителни за локално създадените научни журита в тяхната оценъчна дейност, която да прецени постиженията на кандидатите обективно и безпристрастно. За всеки непредубен човек става ясно, че двамата кандидати не са с равни показатели по чл. 41 от Правилника на ХТМУ за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности. За 21 години трудов стаж д-р Йорданов едва покрива минималните количествени показатели за изпълнение на дейностите. Според Закона за развитието на академичния състав в Република България чл. 24 кандидатът трябва да има **„доказани постижения в своята научна област”**. Десет от представените публикации на д-р Йорданов са изработени под ръководството на проф. дхн И. Дуков, който е участвал не само в експерименталната работа, но и е обработвал лично експерименталните данни и е писал текста им. Приносът на Йорданов е в участие в част от експерименталната работа. Липсата на желание за работа и неспособността да се справи самостоятелно с научни проблеми са причина проф. Дуков да прекрати сътрудничеството си с него (сведенията са от проф. Дуков и той може да ги потвърди). Това се потвърждава и от последните му 2 публикации за 8 години (2007, 2011), в които са повторени предишни изследвания на проф. Дуков (Monasth. Chem. 124, 1993, 689-693).

След тези общи бележки бих искала да направя някои конкретни коментари.

Рецензия от доц. д-р Стефан Манев

Не е взето предвид: работа с голям брой студенти по научно-изследователски проекти за периода 2005-2011 чл. 42(1)б от Правилника на ХТМУ; отзиви за научни постижения (три Грамоти на СУБ) по чл. 42 (2); членство в професионални организации: асоцииран член на IUPAC от квотата за млади учени от 2004 г., член съм на Съюза на химиците, Съюза на учените в България, Българското дружество по история и философия на химията и ECTN; владее на чужди езици; участвала съм в национални и международни форуми с 8 устни доклада, по чл. 42(2)а.

Общоприета световна практика е при провеждане на конкурси за заемане на академична длъжност, кандидатите да представят и лекционни курсове, за да могат рецензентите да преценят не само научните им постижения, но и тяхната преподавателска компетентност. Липсата на практика за четене на лекции не може да бъде пречка за подготовка на лекционен курс. Това е дълъг процес и всеки преподавател трябва да бъде подготвен предварително. Що се отнася до записките на френски език, бих искала да уведомя уважаемият рецензент, че в ХТМУ се обучават студенти по специалност Индустриална химия, като преподаването е на френски език. Тъй като катедрата нямаше преподавател с френски език бях натоварена от тогавашния ръководител на катедрата доц. д-р инж. Митко Георгиев да започна да изучавам френски език. След придобиване на международно призната диплома (приложена в документите) и 10 месечна специализация във Франция, смятам, че съм в състояние да подготвя такъв материал.

Рецензия от проф. д-р инж. Йончо Пеловски

Пропуснат е фактът, че за периода 2005-2011 в научно-изследователските проекти участват активно голям брой студенти (над 10), но в същото време не е пропуснато консултирането на дипломанти от другия кандидат в конкурса, вероятно отпреди 20 години.

Общият брой на публикациите ми в представения списък е 44: 20 с IF, 15 без IF. Девет публикации в пълен текст в сборници от международни научни форуми с редактор и издателство или на CD с редактор и издателство не са отчетени. Отделно имам участия в конференции с 11 резюмета. Не е отчетена и глава от книгата **Handbook of Inorganic Chemistry Research**, Editor D. A. Morrison 2010, Nova Science Publishers Inc, USA, ISBN 978-1-61668-010-7 **Chapter 7**) с автори

Ivan Dukov, Maria Atanasova и заглавие „HIGH MOLECULAR WEIGHT AMINES AND QUATERNARY AMMONIUM SALTS AS SYNERGISTIC AGENTS IN THE SOLVENT EXTRACTION OF METAL IONS WITH CHELATING EXTRACTANTS”.

Не е отчетено владееене на езици.

Не съм съгласна, че гл. ас. В. Йорданов има по-богат опит при водене на лабораторни занятия. Той е водил преди 20 години дисциплината „Фазови и химични равновесия”, но аз съм водила дисциплината „Специална неорганична химия: координационни съединения”. Не е отчетено и това, че съм водила кандидат-студентски курс по химия 2 години (по 2 пъти 1.04÷10.04 и 01.06÷10.06) и съм разработила програма за съдържанието по обща и неорганична химия за 30 учебни часа. Участвала съм в три школи организирани от AUF: Moldova’2007 – “Gestion de la rédaction et de la publication scientifique en ligne”; Bulgarie’2007 – “Création et gestion d’un enseignement ouvert et distant” Bulgarie’2009 – “Le tutorat dans une formation à distance” и лятна школа организирана от European Chemistry Thematic Network (ECTN): Malta’2005 Summer School, Newly Appointed University Chemistry Teaching Staff. През 2007 г. получих десет месечна стипендия от Agence Universitaire de la Francophonie (AUF). В същото време д-р Йорданов няма специализации в чужбина.

Определено имам по-голям експериментален опит, изразяващ се в синтез на екстрагенти, синтез и изолиране на комплекси. Синтезирани и охарактеризирани са 8 хибридни материали по метода зол-гел, съдържащи предварително синтезирани различни видове прекурсори (room temperature ionic liquids), (използвани са съвременни методи IR, XRD, TG, ¹³C-, ²⁹Si-solid NMR, BET). В публикациите на д-р Йорданов не са използвани съвременни инструментални методи.

Както е отбелязано в някои становища на членове на журито, в периода 1989-1993 г. д-р Йорданов е бил инж. химик т.е. изпълнител и да му се присъждат научно-приложните приноси на ръководителя му е некоректно.

Не смятам, че д-р Йорданов е наблегнал на изследвания с важна практическа насоченост. Основно кандидатът участва в конкурса с работи по екстракция на лантаноиди. Публикациите му с IF не са 16, както е отбелязано в рецензията. Останалите му публикации остават невидими за международната научна общност и неразпознаваеми от останалия научен свят локални постижения.

Известно е, че научните изследвания се делят на две големи групи: фундаментални и научно-приложни. Катедра „Обща и неорганична химия” при ХТМУ е общообразователна катедра, в която винаги са провеждани фундаментални изследвания. Научно-приложни разработки се провеждат в технологичните катедри на Университета. Катедрата не предлага условия за създаване на мащабни тестови изпитания на моделни инсталации. Доколкото ми е известно това е по силите само на най-големите научни лаборатории като Argonne, Oak Ridge в САЩ, Warren Spring в Англия, във Франция и др., в които работят стотици сътрудници. След като проф. Пеловски проявява нагласа за създаване на моделни инсталации и като човек, който дълго време се е занимавал с технологични разработки, аз съм готова да му предоставя моите фундаментални резултати, за да може той да ги приложи в практиката.

Все пак искам да отбележа, че обявения конкурс е за „доцент” 4.2. Химически науки (Неорганична химия), не Технология на неорганичните вещества.

Цитирам „Без да навлизам в детайли по същество по отношение на публикациите в тази област бих искал да подчертая, че....” Считам, че рецензентът е назначен да навлезе в детайли. Иначе как ще направи заключение? В същото време рецензентът акцентира на научно-приложните приноси на г-н В. Йорданов отпреди 20 години. Ако неговата дейност в катедра „Технология на неорганичните вещества” е била толкова успешна, възниква въпросът защо той е напуснал тази катедра и е престанал да се занимава с тези толкова важни за българската химична индустрия въпроси и е започнал да се занимава с маловажните фундаментални изследвания с проф. Дуков.

Не мога да се съглася с твърдението, цитирам „че синергизма в такива системи понякога е твърде специфичен и твърде много фактори определят неговото повторение при различни хидротермични условия и специфични примеси в някои от компонентите на системите”. В тези системи са използвани два екстрагента и липсват примеси, а условията за проява на синергизъм са точно четири и са описани още в 1960г. (H.Irving, D.Edgington, J. Inorg. Nucl. Chem., 15, 158 (1960)).

От вниманието на рецензента е убягнал и фактът, че в последните 8 години г-н Йорданов практически няма научна дейност. Публикуваните в 2007 и 2011 г. самостоятелни публикации фактически повтарят статия на проф. Дуков от 1993г., за което членовете на журито бяха уведомени. Тези факти могат да бъдат доказани лесно.

Становище на доц. д-р Мария Захариева

1. Не е прието да се участва в конкурс със статия, която не е приета за печат и би трябвало да се посочи, че това е недопустимо.
2. Г-жа Захариева подчертава, че В. Йорданов има сериозен педагогически опит, но не отбелязва откъде е придобила това впечатление, след като той не е представил лекционните си курсове. В същото време г-жа Захариева практически е против това, че аз съм представила записки на лекционни курсове, включително на френски, тъй като според нея нямам педагогически опит. Остава въпросът кога се разработва лекционен курс и след колко години опит във водене на лабораторни упражнения се пристъпва към подобно начинание.
3. Г-жа Захариева посочва, че участвам в създаването на европейски тестове по химия към European Chemistry Thematic Network, но не го приема за педагогически опит, макар че тези тестове се използват за придобиване на степен «европейски бакалавър». Не е обърнала внимание на публикациите ми, свързани с обучението по химия. Не е отчетено, че съм водила кандидат-студентски курс по химия 2 години и съм разработила програма за съдържанието му по обща и неорганична химия за 30 учебни часа, както и дисциплината „Специална неорганична химия: координационни съединения”.
4. Доц. Захариева посочва, че от представените учебни помагала само едно е одобрено от кат. съвет. Да се създават учебни помагала за определена катедра на даден Университет е практика останала от миналото. Учебните помагала по Неорганична химия трябва да бъдат направени по този начин, че да са полезни за студенти, ученици, учители и т.н., като всеки може да намери това, което е полезно за него. Науката не е казарма, където се работи по заповеди. Най-известните в цяла Европа, учебници нямат даже рецензенти. В периодичните издания се появяват отзиви за тях. Доц. Захариева е пропуснала да отбележи, че съм приложила отзиви за помагалата. Има и още нещо. Обсъждането обикновено протича формално и не винаги помага за отстраняване на очевидни недостатъци. Например учебното пособие „Окислително-редукционни процеси” с автори Д. Николова, В. Йорданов и М. Георгиев е прието на катедрен съвет с рецензент доц. В. Първанова. Независимо от това в него не е спазена Номенклатурата по неорганична химия. На стр. 3 е посочено, че степен на окисление се отбелязва с арабска цифра и знак пред нея. Още през 1970г. правилата на IUPAC предписват точно обратното. Освен това символите на химичните елементи са изправени, а не наклонени, както е в това пособие. Учебните пособия трябва да обучават коректно. В противен случай те не могат да изпълнят предназначението си.
5. След като беше избрана за член на научното жури като специалист по екстракционна химия (4 публикации за 40 г., отразени в Scopus), доц. Захариева би трябвало да забележи, че самостоятелните работи на д-р Йорданов от 2007 и 2011 копират публикации на проф. Дуков от 1993г., още повече, че тя е цитирала последната в своя публикация под номер 17 (Solvent Extr. Ion Exch. 21(5), 2003, 735-749). Доц. Захариева има над 40 г. педагогически опит и е недопустимо да не познава свойствата на KClO_4 .

Становище на доц. д-р Л. Фачиков

Със съжаление установявам, че в становището има доста пропуски и непълноти, изисквани от чл. 42 на Правилника на ХТМУ. Твърдението, че учебно-преподавателската дейност на В. Йорданов е по-силно изразена е формално.

Изследванията на гл. ас. Йорданов (в съавторство) с научно-приложен характер не заемат значителен дял от публикационната му дейност и са отпреди 20 г. На практика всичките публикации на кандидата с IF са в областта на екстракционната химия. Не е вярно, че инж. Йорданов има 16 статии с IF.

Твърдението: „В представените справки-резюмета на основните резултати и научни приноси, М. Петрова определя приносите си основно с фундаментален характер” не е вярно. Ето какво съм написала: „Актуалността на изследванията се дължи на възможностите, които предлагат екстракционните методи за преработване и обезвреждане на ядрените отпадъци. Предварителното извличане на лантаноидите е необходимо условие за разрешаване на този важен технологичен и екологичен проблем. Научната

стойност и актуалност на изследванията се потвърждава и от факта, че те (макар и публикувани неотдавна) са забелязани и цитирани от редица известни изследователи (повече от 100 цитата), работещи в най-големите научни лаборатории по проблемите на химията на екстракционните процеси и на отработеното ядрено гориво.” Изследвания на д-р Атанасова са публикувани в инженерни списания (Solvent Extr. and Ion Exch., Hydrometallurgy, Sep. Sci. Technol., Sep. and Purif. Technol., J.Chem.Eng.Data, Ind.Eng.Chem. Res.).

Съзнавам, че доц. Фачиков не е специалист в областта на течностната екстракция, но като член на жури е длъжен да прецени, че двете самостоятелни публикации на д-р Йорданов от 2007 и 2011 препокриващи статия на проф. Дуков и ако е необходимо да потърси консултация.

Становище на проф. д-р В. Кожухаров

1. Явлението self-synergism не е установено от В. Йорданов, а от проф. Дуков за пръв път през 1986 г (I.L.Dukov, L.Ch. Genov, Solvent Extr. Ion Exch., 4(5), 999-1008) и по-късно в други статии. Този принос не може да му се припише.

2. Научно-приложните приноси на В. Йорданов са от преди около 20 г. когато е бил изпълнител, а и сам посочват, че липсват документи за внедряване, патенти... Твърдението, че „са индустриално ориентирани и с висока значимост за животновъдството и химичната индустрия в България” остават без доказателства и отзиви.

3. И импакт фактора, и импакт ранга са наукометрични показатели за престижа на едно списание (IF, SJR). Освен това фаворизирането на IF за сметка на SJR(Scopus Impact Rang), който в България не се познава добре, е неоправдано. Списание Химия има SJR.

4. Участието ми в учебника „Неорганична химия.Химия на елементите” и „Номенклатура по Неорганична химия” не е „техническо оформление”. Това е отбелязано в предговорите.

5. В катедра Обща и Неорганична химия винаги са се провеждали фундаментални изследвания и не е било възможно промишленото им реализиране.

6. Считаю, че проф. Кожухаров излиза извън рамките на своите правомощия като член на журито с препоръката си да напусна ХТМУ „препоръчвам заемането на постоянна позиция в БАН....., където предвижда и провеждането на бъдещи изследвания”. Навсякъде по света научните изследвания, особено фундаменталните, се извършват в университетите. Не допускам, че той пледира в ХТМУ да няма преподаватели с пиетет към науката. Освен това не са възможни научно-приложни разработки без да има фундаментални изследвания.

Забележка: Онези членове на журито, които държат на научно-приложните приноси, не са прочели първият абзац от моята автобиография: „Висше образование, магистър инженер, завърших през 1998 г., специалност “Технология на силикатите”. Дипломната ми работа на тема “Керамични маси с участие на олигомикт за скоростно еднократно изпичане на фаянсови плочки-монопороза” с научен ръководител доц. д-р Стоян Джамбазов бе реализирана във фирма “Хан Омуртаг”—град Шумен като бяха произведени и пуснати на пазара фаянсови плочки.”, от който става ясно, че имам внедряване с мое участие. Дипломната ми работа завършва с Протокол за внедряване (съгласно заповед №116 от 16.06.98г) одобрен от изп. Директор на АД „Хан Омуртаг”—Шумен, инж. Р. Димитров. Рецензията на дипломната работа е на зам. директор инж. Милко Марков, ръководител на Внедряване на нови технологии.

24.11.2011
София

гл.ас.д-р Мария Атанасова